

GRADSKA KNJIŽNICA NAŠICE
TRG I. KRŠNJAVIJA 5
31500 NAŠICE
Ur.br. 2158-6-1-01-25-67
Našice, 28.4.2025.



SMJERNICE ZA IZGRADNJU I UPRAVLJANJE FONDOM
U GRADSKOJ KNJIŽNICI NAŠICE

SADRŽAJ

Uvod.....	3
1. Knjižnični fond Gradske knjižnice Našice.....	5
1.1. Knjižnična građa.....	5
1.2. Standardi nabave knjižnične građe.....	5
2. Nabava knjižnične građe.....	6
2.1. Jezici.....	6
2.2. Načini nabave.....	6
2.3. Temelji za kupnju knjižnične građe.....	7
2.4. Kriteriji za nabavu knjižnične građe.....	7
3. Vrednovanje knjižnične građe.....	8
4. Izlučivanje i otpis knjižnične građe.....	8
5. Pristup građi.....	8
6. Zaključne napomene.....	8

Uvod

Gradska knjižnica Našice (u daljnjem tekstu: Knjižnica) prema broju stanovnika područja grada Našica (14.291), svrstava se u narodne knjižnice VI. tipa, među knjižnice koje pokrivaju područje od 10.001 do 20.000 stanovnika (Standard za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj, NN 103/21.).

Knjižnica osigurava osnovne uvjete obrazovnih, kulturnih, informacijskih i društvenih potreba članova zajednice bez obzira na njihov spol, dob, nacionalnost, vjersko opredjeljenje, obrazovanje, radni status itd.

Fokus je na poticanju čitanja i pismenosti na tradicionalnim i suvremenim medijima, cjeloživotnom učenju djece, mladih i odraslih, korištenju suvremenom informacijsko-komunikacijskom tehnologijom, socijalnoj inkluziji ranjivih skupina građana i stvaranju adekvatnih prostornih i kadrovskih preduvjeta za društveno slojevitu knjižnicu 21. stoljeća. Informacijski, knjižnično-animacijski, kulturni i pedagoški rad s članovima i korisnicima Knjižnice odvija se za sve dobne skupine na svim odjelima Gradske knjižnice Našice.

Zadaća je Smjernica za izgradnju i upravljanje fondom utvrditi nabavnu politiku te osigurati da se kroz plansku i sustavnu nabavu, sukladno procjenama vrijednosti građe i korisničkim zahtjevima, korisnicima omogući ponuda aktualnih tema i naslova na različitim medijima i formatima, za sve dobne i druge skupine korisnika za potrebe kulturnog uzdizanja, informiranja, obrazovanja, znanstveno-istraživačkog rada, cjeloživotnog učenja i stjecanje informacijske pismenosti, zaposlenja, rekreacije i uživanja u životu uopće.

Smjernice za izgradnju i upravljanje fondom pomagalo su knjižničarima u:

- oblikovanju fonda
- smještaju knjižnične građe
- čuvanju i zaštiti knjižnične građe
- izlučivanju i otpisu knjižnične građe.

Svi poslovi nabave knjižnične građe i otpisa zastarjele, uništene i dotrajale građe rade se temeljem stručne procjene stručnog osoblja Knjižnice u skladu sa:

- Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/19., NN 98/19., NN 114/22. i NN 36/24.)

- Standardom za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (NN 103/21.)
- Pravilnikom o zaštiti, reviziji i otpisu knjižnične građe (NN 27/23.)
- Pravilnikom o matičnoj djelatnosti i sustavu matičnih knjižnica u RH (NN 81/21.)
- IFLA-inim smjernicama za narodne knjižnice
- IFLA-inim i UNESCO-vim smjernicama za razvoj službi i usluga u narodnim knjižnicama
- Zakonom o proračunu (NN 87/08., 136/12. i 15/15.)
- Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i računskom planu (NN 124/14., 115/15., 87/16., 3/18., 126/19., 108/20., 144/21. i 158/23.)
- Zakonom o fiskalnoj odgovornosti (NN 139/10., 111/18. i 83./23.)
- Sporazumom o jedinstvenoj cijeni knjige (2007.)
- Okvirom smjernica za izradu pisane politike nabave građe i izgradnje zbirke u narodnim knjižnicama

<https://maticna.nsk.hr/wp-content/uploads/2019/04/smjernice-za-nabavu.pdf>

1. Knjižnični fond Gradske knjižnice Našice

Knjižnični fond Gradske knjižnice Našice obuhvaća knjižničnu građu za sve dobne korisničke skupine, a formira se na osnovi Standarda za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj, prema profilu i zahtjevima postojećih i potencijalnih korisnika.

1.1. Knjižnična građa

Knjižničnu građu narodne knjižnice, u skladu s člankom 3. Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 36/24.), čini svaki jezični, slikovni i zvučni dokument u analognom ili digitalnom obliku informacijskog, umjetničkog, obrazovnog, znanstvenog ili stručnog sadržaja, proizveden u više primjeraka i namijenjen javnosti, kao i rukopisi odnosno sva druga građa koju knjižnica posjeduje u svojem fondu i stavlja na raspolaganje korisnicima.

Cjelokupni fond knjižnične građe u narodnoj knjižnici mora biti aktualan, u njemu moraju biti zastupljena sva područja ljudskog znanja i stvaralaštva kako bi se zadovoljile potrebe korisnika svih dobi odnosno različitosti njihovih obrazovnih i kulturnih razina.

1.2. Standardi nabave knjižnične građe

Temeljem članaka 18. i 19. Standarda za narodne knjižnice u RH (NN 103/21.) Knjižnica bi trebala imati fond od najmanje 2,5 sv. knjiga po broju stanovnika i 25 naslova serijskih publikacija. U odnosu na ukupan broj jedinica, knjižni fond narodne knjižnice u pravilu treba sadržavati 65% beletristike, 35% stručne, znanstvene i popularno-znanstvene literature, od koje najmanje 1% čini referentna građa.

Posebnu pažnju u nabavi posvećujemo izgradnji Zavičajne zbirke koja je smještena u posebnim, ostakljenim ormarima te obuhvaća:

- publikacije objavljene na području grada Našica (Našice i uži dio Osječko-baranjske županije)
- publikacije autora koji su rođeni ili su djelovali na području grada Našica, a mogu biti objavljene u svim drugim krajevima Hrvatske i u inozemstvu
- sve što je objavljeno o Našicama i pripadajućim dijelovima gore navedenih županija bez obzira na mjesto objavljivanja te o Našičanima.

2. Nabava knjižnične građe

Građa koja se nabavlja:

- knjige (književnost za djecu, mlade i odrasle, uključujući lektiru za osnovne i srednje škole, edukativne i zabavne slikovnice, popularno-stručni i znanstveni naslovi, referentna građa i priručnici)
- strip
- periodika (novine i časopisi)
- e-knjige
- audiovizualna građa (CD, DVD i dr.)
- elektronički izvori u fizičkom obliku (CD-ROM i dr.)
- pristup on-line bazama podataka
- digitalizirani sadržaji zavičajne i baštinske tematike iz različitih područja
- atlasi, zemljopisne karte, planovi i vodiči, katalozi
- razglednice, fotografije, grafičke mape
- igračke i društvene igre.

2.1. Jezici

Knjižnica nabavlja građu na hrvatskom, slovačkom, makedonskom jeziku kao i na stranim jezicima (engleski jezik, njemački jezik), za koje postoji ili se predviđa interes korisnika.

2.2. Načini nabave knjižnične građe:

- kupnja
- otkup Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske
- dar
- vlastita izdanja
- zamjena (naknada za izgubljene primjerke).

2.3. Temelji za kupnju knjižnične građe:

- pregled oglednih primjeraka građe
- odabir iz tiskanih i elektroničkih kataloških ponuda
- prijedlozi korisnika (deziderata)
- praćenje nakladničke ponude putem objava u tisku i na internetu.

Knjižnica neće primati darovanu građu koja ne zadovoljava kriterije kupljene građe. Za darovanu građu Knjižnica će zadržati pravo odlučivanja o primanju i samostalnom raspoređivanju građe u Knjižnici.

2.4. Kriteriji za nabavu knjižnične građe:

Osnovni kriteriji u nabavi knjižnične građe su:

- kriterij vrijednosti (obilježja samih djela)
- kriterij potražnje (prema potrebama korisnika)

Specifični kriteriji:

- ugled autora i nakladnika
- interes korisnika
- prikladnost formata za korištenje u knjižnici
- prikladnost predmeta, stila, jezika i razine čitanja za ciljane korisnike
- jasnoća, točnost i logičnost predstavljanja
- stupanj novosti informacija
- način obrade teme
- kvaliteta prijevoda
- fizičke i tehničke karakteristike (uvez, kvaliteta papira, dimenzije i sl.)
- opremljenost djela bibliografskim podacima, kazalima i predgovorima
- relevantnost za korisnike zajednice
- veze s postojećim zbirkama
- pozornost i ocjene kritičara, recenzenata i javnosti
- financije (cijena pojedinog primjerka i raspoložive mogućnosti)
- učestalost korištenja zbirke
- relevantnost prema nastavnom i drugim obrazovnim programima.

3. Vrednovanje knjižničnog fonda

Knjižnične se zbirke neprestano procjenjuju i vrednuju u skladu sa zadaćama Knjižnice i potrebama korisnika. Vrednovanje knjižničnog fonda važan je dio nabavne politike Knjižnice. Njime se nastoji poboljšati nabava i ispraviti nedostatke postojećih zbirki.

Metode vrednovanja uspješnosti izgradnje zbirki:

- usporedba statističkih podataka nabave u određenom vremenskom razdoblju sa Standardima za narodne knjižnice
- usporedba prinovljenih knjiga s listama uspješnica, nakladničkim katalogima, katalogima drugih knjižnica sličnoga tipa
- analiziranje odnosa utrošenih sredstava i količine nabavljene građe
- analiza ispunjenih i neispunjenih zahtjeva korisnika.

4. Izlučivanje i otpis knjižnične građe

Knjižnica redovito pročišćuje svoj fond, izlučuje građu i otpisuje po kriteriju zastarjelosti, dotrajalosti i uništenosti prema Pravilniku o zaštiti, reviziji i otpisu knjižnične građe (NN 27/23.).

5. Pristup građi

Sva knjižnična građa načelno je dostupna svim korisnicima. Građa iz spremišta dostavlja se na zahtjev. Osoblje Knjižnice osigurava pomoć korisnicima pri izboru i traženju potrebne građe. Knjižnica sudjeluje u međuknjižničnoj posudbi kako bi osigurala građu koja fizički nije dostupna u samoj Knjižnici. Pristupom internetu osigurava se dostupnost elektroničkih izvora te se omogućuje pristup određenim online bazama podataka.

6. Zaključne napomene

Ovim se smjernicama potvrđuje da Knjižnica nabavlja građu iz svih područja, bez obzira na vjersku, političku, spolnu ili drugu tematiku. Smjernice nabavne politike preispituju se i prema potrebi ažuriraju budući da se postavke na kojima se temelje s vremenom mijenjaju.

Smjernice su napisane prema nuputcima Okvira smjernica za izradu pisane politike nabave građe i izgradnje zbirki u narodnim knjižnicama i ostalih knjižničnih zakona i pravilnika.



Ravnateljica:

Marija Buha, knjižničarka

Marija Buha